

VOGELRINGSTATION

TILBURG

JAARVERSLAG **1974**

VOGELRINGSTATION TILBURG

J A A R V E R S L A G 1 9 7 4

Ondanks andanks alle inspanning van de 12 medewerkers van het Vogelringstation Tilburg konden we de vangsten van het recordjaar 1973 niet evenaren. Maar met een jaarstaat van 5722 geringde vogels bleven we slechts met 100 vogels onder dat record en we zijn dan ook dik tevreden met dit resultaat. Vooral gezien de opmerkelijk zachte winters en volkomen verregend najaar mogen we met dit aantal niet mopperen. Het aantal soorten dat op de jaarstaat van 1974 is vermeld, was wél een record, nl. 85 soorten, tegen 78 soorten in 1973. Hierbij was één nieuweling: de appelvink, waarvan er in de loop van enkele weken er 5 werden geringd op Nemelaer. Aangezien hierbij zowel volwassene als jonge exemplaren waren is het zeer waarschijnlijk dat deze vogel hier heeft gebroed. Van genoemde 5722 vogels werden er 1176 als nestjong geringd en 4546 als volgroeid exemplaar. (in 1973: 741 pullen en 5081 volgr.)

Het aantal soorten vogels dat door onze groep sinds de oprichting geringd werd, is thans gebracht op 126. Het totaal aantal geringde vogels in 17 jaar bedraagt 45.164 stuks.

Het meest vermeldenswaard van 1974 was de actie "Roofvogel". Door samenwerking met een groepje jongelieden, welke onder de naam van "Roofvogelwerkgroep De Meierij" geheel midden-Brabant afstroopte op zoek naar broedende roofvogels en uilen, konden we een aantal nestjongen van deze vogels ringen, wat we voordien voor onmogelijk hadden gehouden. Het waren: 1 sperwer, 2 boomvalken, 70 torenvalken, 38 kerkuilen, 41 steenuilen, 14 bosuilen en 29 ransuilen. In totaal bijna 200 stuks. En dan te weten, dat door tijdgebrek niet alle door de jongens gevonden nesten konden worden geringd en vanzelfsprekend lang niet alle broedsels tot hun recht kwamen. (zie verder het verslag van J. Doevendans over de roofvogels).

Maar ook met de steltnetten werden weer opmerkelijke vangsten gedaan. We noemen hier: 1 waterral, 3 oeverlopers, 1 koekoek, 1 nachtzwaluw, 8 ysvogels, 1 kleine bonte specht, 8 zwarte kraaien, 6 boomklevers, 7 nachtegalen, 2 beflijsters, 13 vuurgoudhaantjes, 1 klapekser, 5 appelvinken en 5 roodborsttapuiten.

Opvallend grote aantallen werden geringd van de volgende soorten: 53 zwarte mezen, 179 koperwieken, 19 bonye vliegen- vangers, 105 gekraagde roodstaarten, 61 kleine karekieten, 46 bosrietzangers, 30 spotvogels, 298 zwartkoppen en 23 goudvinken.

TERUGMELDINGEN

Het is niet te verwonderen dat na een recordjaar ook een recordaantal terugmeldingen binnenkomt. Dat waren er in 1974 50 stuks. Hiervan kwamen er 36 stuks uit Nederland, 4 uit België (waterhoen, koperwiek, 2 sijsjes), 4 uit Frankrijk (rietgors, grote lijster, torenvalk en tjiftjaf), 3 uit Duitsland (turkse tortel, sijs en vink), 1 uit Marokko (kievit), 1 uit Zweden (vink) en 1 uit Italië (keep).

Er waren ook enkele oudere vogels bij, zoals een houtduif geringd in 1963, 1 waterhoen van 1966, een turkse tortel van 1966 en 2 turkse tortels van 1967.

Van de 50 terugmeldingen waren slechts 8 vogels levend gevangen en weer losgelaten, en nog 2 stuks gewoon gevangen. Dus 40 stuks werden als dode vogels teruggemeld, waarbij als doodsoorzaak werd opgegeven: 7 stuks geschoten, 11 stuks verkeersslachtoffer, 3 tegen ruit gevlogen, 1 door hond gedood en 18 dood gevonden.

Ook werden door ons enkele vogels met buitenlandse ringen of "vreemde" gevangen. De vreemde ring werd opgezonden en de vogel kreeg nieuwe Nederlandse ring, waarmee hij de reis voortzette.

Het betroffen:

koolmees geringd	18/9/73 te KABLI, U.S.S.R.,	gevangen	20/1/74
ysvogel	" 20/10/71 te Oirschot	"	11/12/73
goudhaantje	" 29/3/73 Gdansk, Polen	"	31/12/73
keep	" 7/10/73 Solingen, Duitsland	"	17/11/73
sijs	" 26/1/74 Ravels, België	"	5/2/74
rietgors	welke door ons werd geringd op 9 sept.1972 en teruggemeld werd uit Frankrijk, langs de Loire op 10 november 1973 en weer op de ringplaats, Nemelaer door ons werd teruggevangen op 10 augustus 1974.		
wintertaling geringd	te Engelen op 24/11/71,	gevangen	1/10/73
vink	" Princenhage 25/11/72	"	1/6/74

MEDEWERKERS

In 1974 was er geen enkele wijziging in de samenstelling van de groep. De vangers waren: A.Klop, J.Goossens, A.de Kort, A. de Laat, W.Snoeren en G.Bogaers, welke werden geassisteerd door P.de Cort, E.Rijken, W.Eykman, J.Doevendans en C.v.d.Velden, terwijl C.Souwer weer zorgde voor zijn aandeel in het ringen van nestjongen. Een groep van 12 personen dus, die ook in 1975 weer hun best gaan doen om een waardige jaarstaat bij elkaar te ringen.

1111

JAARSTAAT 1974

SOORT	TOTAAL	PULL.	VOLGR.	STELT NET	DIV.	NEME- LAER	AMBROSIUS HOEVE	HONDS- BERG
WILDE EEND	3		3		3			2
SPERWER	1		1		1			
BOOMVALK	2	2						
TORENVALK	70	68	2		2	6		
WATERRAL	1		1		1			1
WATERHOEN	45		45		45			43
KIEVIT	24	24				9		
WULP	1	1						
GRUTTO	1	1						
OEVERLOPER	3		3	3				
KOKMEEUW	1		1		1	1		
HOLENDUIF	19	18	1		1	1		
HOUTDUIF	8	6	2	2			1	1
TURKSE TORTEL	7		7	7			2	
KOEKOEK	1	1						1
KERKUIL	38	38						
STEENUIL	41	40	1		1			
BOSUIL	14	13	1		1			
RANSUIL	29	27	2		2			
NACHTZWALUW	1		1		1			
YSVOGEL	8		8	8		2		6
GROENE SPECHT	1		1	1			1	
GROTE BONTE SPECHT	6	4	2	2		1		
KLEINE BONTE SPECHT	1		1	1				
VELDLEEUWERIK	2		2	2				
BOERENZWALUW	141	27	114	114		89		24
HUISZWALUW	2		2	2				2
ZWARTE KRAAI	8	3	5		5			3
KAUW	70	68	2		2	29		1
EKSTER	36	3	33		33	7		8

SOORT	TOTAAL PULL. VOLGR.		STELT NET	DIV.	NEME- LAER	AMBROSIUS HOEVE	HONDS- BERG
VLAAMSE GAAI	29	29	9	20	7	7	7
KOOLMEES	467	467	436	31	92	20	114
PIMPELMEES	193	193	188	5	62	13	58
ZWARTE MEES	53	27 26	26		2		4
KUIFMEEES	2	2	2				
MATKOPMEES	158	47 111	109	2	34	16	38
STAARTMEES	71	9 62	62		31	11	13
BOOMKLEVER	6	6	4	2			
BOOMKRUIPER	24	8 16	16		7		5
WINTERKONING	71	19 52	52		19	3	22
ROODBORST	133	4 129	117	12	40	28	33
NACHTEGAAL	11	4 7	7		7		
ZWARTE ROODSTAART	3	3					
GEKRAAGDE ROODSTAART	132	127 5	5		4	1	5
ROODBORST TAPUIT	5	5					
BEFLIJSTER	2	2	2			2	
MEREL	363	41 322	288	34	120	105	51
KOPERWIEK	179	179	179		122	54	2
ZANGLIJSTER	70	22 48	47	1	27	11	12
GROTE LIJSTER	17	6 11	11			10	
KLEINE KAREKIET	61	61	61		55	2	4
RIETZANGER	2	2	2				2
SPOTVOGEL	30	30	30		12	1	14
ZWARTKOP	298	298	298		197	44	52
TUINFKUIJTER	132	4 128	128		64	19	40
GRASMUS	25	25	25		13	3	9
BRAAMSLUIPER	4	4	4		4		
FITIS	181	10 171	171		115	9	43
TJIFTJAF	257	4 253	253		178	17	52
GOUDHAANTJE	98	98	98		7	1	24

SOORT	TOTAAL PULL.		VOLGR.	STELT NET	DIV.	NEME- LAER	AMBROSIUS HOEVE	HONDS- BERG
VUURGOUDHAANTJE	13		13	13		5	2	2
GRAUWE Vliegenvanger	18	17	1	1		1		
BONTE Vliegenvanger	19	18	1	1			1	
HEGGEMUS	98	18	80	69	11	20	23	19
BOOMPIEPER	4		4	4		2	1	
WITTE KWIKSTAART	49	30	19	18	1	15		3
KLAP EKSTER	1		1	1				1
SPREEUW	305	250	55	47	8	22	21	
HUISMUS	5		5	5		4		
RINGMUS	268	101	167	167		14	99	26
APPELVINK	5		5	5		5		
GROENLING	314	16	298	298		18	243	20
PÜTTER	1		1	1				
SYS	402		402	402		44	30	302
KNEU	205	18	187	187		11	170	
BARMSYS	3		3	3		3		
GROTE BARMSYS	1		1	1		1		
KLEINE BARMSYS	4		4	4		2		2
GOUDVINK	23		23	23		12	1	10
VINK	105	4	101	99	2	21	29	27
KEEP	117		117	82	35	18	3	56
GEELGORS	6	5	1	1		1		
RIETGORS	45	13	32	32		31		3
TORTELDUIF	3	2	1	1		3		
BOSRIETZANGER	46		46	46		25		21
TOTAAL	5722	1176	4546	4283	263	1642	1004	1188

T E R U G M E L D I N G E N 1 9 7 4

=====

De volgende terugmeldingen werden in 1974 via het Vogeltreksyation Arnhem ontvangen:

SOORT	RINGDATUM	DATUM TERUGMELDING	PLAATS VAN TERUGMELDING
Wilde eend	23-03-74	09.11.74	Oisterwijk
Waterhoen	19-05-73	30-12-73	BRECHT, Antw. BELGIE
Waterhoen	20-11-66	15-10-74	Genderen N.Br.
Waterhoen	10-11-73	10-12-74	Oisterwijk
Waterhoen	26-12-73	21-12-74	Oisterwijk
Torenvalk	06-06-73	26-12-73	OSS N.Br.
Torenvalk	26-05-71	10-10-72	MIANNAY, Somme, FRANKRIJK
Torenvalk	06-06-73	06-05-74	Vught, N.Br.
Kievit	17-06-73	21-12-73	OUGMES, MAROKKO, AFRIKA
Houtduif	17-02-63	00-00-73	Gooi-Noord N.Holl.
Houtduif	03-03-63	09-08-74	Berkel-Enschot
Turkse tortel	09-12-67	08-05-74	Rijsoord, Z.Holl.
Turkse Tortel	03-12-66	10-03-74	WILHELMSHAVEN, Oldenburg, DUITSL.
Turkse Tortel	02-12-67	06-02-74	Dordrecht Z.Holl.
Steenuil	23-05-74	14-12-74	Boxtel
Steenuil	23-05-74	30-11-74	Kasteren N.Br.
Steenuil	26-06-74	03-07-74	Schijndel N.Br.
Bosuil	25-05-74	04-08-74	Boxtel N.Br.
Bosuil	12-03-74	02-08-74	Esch N.Br.
Ransuil	08-12-74	23-12-74	Liempde
Ransuil	27-05-74	27-07-74	Helvoirt
Zwarte kraai	10-05-73	03-05-74	Drunense duinen
Ekster	24-11-73	11-05-74	Haaren
Ekster	21-04-73	27-03-74	Boxtel
Ekster	17-03-74	19-04-74	Haaren
Ekster	23-06-73	10-08-73	Tilburg
Vlaamse gaai	25-11-73	06-06-74	Oisterwijk
Vlaamse gaai	13-01-73	19-09-74	Moergestel
Vlaamse gaai	17-03-73	17-02-74	Oisterwijk
Vlaamse gaai	17-02-73	23-11-73	Liempde
Koolmees	13-10-73	03-01-74	Tilburg
Koolmees	04-11-72	23-02-74	Dieren Gelderland
Koolmees	09-03-74	14-04-74	Chaam
Roodborst	08-11-73	08-02-74	Tilburg
Koperwiek	19-10-73	15-12-73	Overijse, Brabant, BELGIE

SOORT	RINGDATUM	DATUM TERUGMELDING	PLAATS VAN TERUGMELDING
Grote lijster	21-07-73	30-11-73	CRAVANT LES COTEAUX, Loire, FR
Tjiftjaf	19-09-74	01-11-74	St. PEE s/NIVELLE, Pyrénées FR.
Witte kwikstaart	25-08-73	27-03-74	Oisterwijk
Spreeuw	02-12-73	02-01-74	Bruinisse, Zeeland
Ringmus	20-03-71	16-02-74	Oisterwijk
Sijs	09-10-73	25-10-73	Moergestel
Sijs	14-10-73	10-03-74	GEEL, Antw. BELGIE
Sijs	14-10-73	27-03-74	STADE-BARGE, Stade, DUITSLAND
Sijs	13-11-71	10-05-74	Chaam N.Br.
Sijs	05-10-74	03-11-74	TESTELT, Brab. BELGIE
Vink	06-11-73	18-09-74	MOORHUSEN Schleswig-Holstein Dld.
Vink	02-03-74	03-05-74	VÄSTERSAS Västmanland, ZWEDEN
Vink	01-12-73	31-03-74	Tilburg
Keep	15-10-72	19-11-73	CANEVIONE, Brescia, ITALIE
Rietgors	09-09-72	10-11-73	MONTLIVAUT, Loir, FRANKRIJK

OUDE HONDSBERG 1974

Het resultaat van de Oude Hondenberg was 1188 geringde vogels, in 1973 was dit 1336 vogels. Door de hoge waterstand, waren de vangsten met de inloopkooien beduidend minder, nagenoeg het gehele seizoen stonden deze ringplaatsen onder water. Verplaatsing was dus noodzakelijk, wat toch nog een gunstig gevolg gaf:

1 wilde eend, 38 waterhoentjes, 3 merels en zelfs een waterral werden er gevangen. Ook de klapnetten werden gebruikt, doch deze vangsten vielen enigzins tegen, resultaat:
4 waterhoenen, 1 wilde eend, 3 zwarte kraaien, 1 kauw, 8 eksters, 7 vlaamse gaaien, 5 merels en enige mezen. Wel werd er tweemaal een eekhoorn onder gevangen, die wonderlijk genoeg niet aan het net knaagde, maar rustig op zijn verlossing bleef zitten te wachten.

Met de stelnetten werden enkele mooie vangsten gedaan, zoals: 1 klapekster, 1 waterral, 6 ysvogels, 2 rietzangers, 2 vuurgoudhaantjes, 10 goudvinken en liefst 21 bosrietzangers. Ook werd nog een jonge koekoek van een ring voorzien.

In de maanden januari, februari en maart werden de netten zeven maal uitgezet en 173 vogels geringd. In de priode van 20 juli tot en met 21 december, werden de netten 17 maal geplaatst en 766 vogels geringd. Op de topdagen, 5 oktober en 12 oktober werden respectievelijk 108 en 129 vogels geringd.

TERUGVANGSTEN:

vink	na 1 jaar
ekster	na 3 maanden
ekster	na 2 maanden en 14 dagen
ekster	na 1 jaar en 4 dagen
vlaamse gaai	5 stuks variërend van na 2 maanden tot na 1 jaar, 9 maanden en 14 dagen
staartmees	na 1 jaar, 7 maanden en 10 dagen
tjiftjaf	11 maanden en 14 dagen
sijs	na 4 maanden en 4 dagen
waterhoen	na 11 maanden
waterhoen	na 30 dagen

Opvallend was het ontbreken van de grote bonte spechten in de maanden januari en februari, maar half maart waren ze er weer ineens. Ook de ysvogels, welke reeds paringsneigingen vertoonden. Dat deze ook resultaat hadden, bewijzen wel de twee broedsels, die hier grootgebracht werden. Tijdens de ringwerkzaamheden werden mooie waarnemingen gedaan o.a. sperwer, buizerd, zwarte specht, torenvalken, reigers, dodaars, waterrallen, wielewalen en vele andere vogels, zodat ons ringgenot als het ware van een dekor werd voorzien. Wat wil je nog meer als ringer, een net vol met vogels zoals op 12 oktober, het geroep van de langsvliegende ysvogels en omhoog kijkend twee zwarte vrouwen op hun zwerftocht. Het gevoel om een te zijn met de natuur, beleefd men telkens weer hier op de Oude Hondenberg. Als men dan ook na zo'n vangmorgen voldaan thuis in je stoel wegzinkt, kan je het niet nalaten om nog even je notitieboekje te nemen de resultaten van die morgen nog eens door te nemen, hoewel alles nog fris in je geheugen gegriefd staat. Maar je wilt het toch allemaal nog even beleven, totdat je ogen beginnen te knippen en je langzaam wegzinkt .....

NESTKASTEN "NEMELAER" 1974

Geen grote gebeurtenissen rond de nestkasten dit jaar. Hoewel er toch weer nestkasten met kauwtjes en holenduiven werden uitgehaald. Gezien deze kaste hoog opgehangen zijn en er geen tekeningen van klimsporen aanwezig waren, zal dit waarschijnlijk met een klimladder gebeurt zijn. Een zanglijster en een houtduif, welke met grote jongen in deze omgeving woonden waren eveneens verdwenen. Het hoort er blijkbaar allemaal bij, net als goudvinken, die hier nagenoeg allemaal op illegale wijze weggevangen worden.

Maar terug naar de nestkasten. Ook dit jaar geen broedgeval van een steenuil in de nestkasten, maar na drie jaren is er toch weer een voor onze nestkasten waargenomen, zij het in de nazomer, maar laten we hopen, dat hij zich hier zal vestigen. Verder vlogen er weer 6 jonge torenvalken voorspoedig uit.

De 11 grote kasten en 15 kleine kasten gaven het volgende resultaat:

torenvalk	6	stuks
kauw	28	"
holenduif	2	"
spreeuw	5	"
koolmees	21	"
pimpelmees	18	"
ringmus	12	"
huismus	6	"

ROOFVOGELS EN UILEN GERINGD IN 1974

SOORT	TOTAAL	PULL.	VOLGR.	PULLEN GERINGD IN NATUURLIJK NEST	PULLEN GERINGD IN NESTKAST
SPERWER	1		1		
BOOMVALK	2	2		2	
TORENVALK'	70	68	2	44	24
KERKUIL	38	37	1	33	4
STEENUIL	41	40	1	40	
BOSUIL	14	13	1		13
RANSUIL	29	27	2	27	
TOTAAL	195	187	8	146	41

Het ringen van grote uilen, bosuil, kerkuil en ransuil is dit jaar gedaan met 11 mm ringen. In het vervolg zal voor wat betreft de kerkuil en ransuil worden overgegaan op 9 mm ringen. De 11 mm ringen zijn in vele gevallen te ruim gebleken.

JAN DOEVENDANS

ROOFVOGEL WERKGROEP DE MEYERY

RINGVERSLAG 1974

Om erachter te komen waar de roofvogels en uilen uit Oost-Brabant blijven en hoelang ze leven, ziet de roofvogelwerkgroep zoveel mogelijk roofvogels- en uilenjongen geringd.

Het ringen kan geen kwaad, mits het op verantwoorde wijze gebeurt. Een van de belangrijke dingen is het tijdstip, waarop de pullen geringd worden. Daar 1974 het eerste seizoen was voor de roofvogel werkgroep, kwamen meerdere malen de gegevens betreffende de broedgevallen te laat binnen, zodat ringen van te oude pullen achterwege werd gelaten. Hierbij werd het feit, dat de werkgroep niet in het bezit was van een vogelring-vergunninghouder als een ernstige handicap gezien. Telkens opnieuw, wanneer er nestjongen geringd diende te worden, moest daardoor naar drie personen gezien worden, te weten naar de vertegenwoordiger van het gebied waarin de horst zich bevond, een medewerker van het vogelringstation Tilburg en naar mij, als klimmer. Daarbij bleek juist de tijd, die de ringers hadden, de meest beperkende faktor te zijn, zodat vooral zij de tijden bepaalden waarop de nestjongen geringd werden en niet de nestjongen zelf. Zo kon het gebeuren, dat op zondagen geringd werd, dagen die i.v.m. het publiek, die dan in het veld wandelen erg gevaarlijk (kunnen) zijn. Hopelijk ben ik in het komende jaar in het bezit van een nestjongen-ringvergunning, zodat de ringtijden (nog) beter op de vogels afgestemd kunnen zijn.

Ondanks alles was het aantal geringde pullen voor het vogelringstation Tilburg ongekend hoog. De verschillende leden bleven zich verbazen dat er steeds weer nestjongen geringd moesten worden.

De ringtijd bleek vooral bij de boomvalk erg kort te zijn, zodat relatief gezien het aantal gemiste nesten hierbij het grootst was. De kerkuil bleek de makkelijkste soort, die met langste ringtijd. Gezien de tijd dat de jonge kerkuilen soms bij de ouders verblijven tot drie maanden kan bedragen. Het meeste klimwerk leverde de ransuilen op. De pullen hiervan gaan al vrij snel het nest uit en nemen dan plaats in de bomen rondom het horst. Opmerkelijk was dat bijna nooit twee pullen in dezelfde boom werden aangetroffen. Tijdens het ringen bleek vaak de intolerantie van jong tot jong, wat hiermee mogelijk verband houdt. De ringtaktiek was hierbij telken male één jong uit de boom te nemen en hiervoor een jong exemplaar ervoor in de plaats te zetten.

Een torenvalken nest deed niet voor de ransuilen onder, de jacht-opziender van het terrein waarop de horst zich bevond en die ons de horstboom aanwees, liet mij tot tweemaal toe vergeefs in een boom klimmen. Deze bomen waren maar liefst + 25 meter hoog, zodat er 150 meter geklommen werd om 6 torenvalkenjongen geringd te krijgen. Met deze klauterpartij werd wel het absolute hoogterekord klimmen voor een horst gevestigd.

Bosuilen werden uitsluitend in nestkasten geringd, tevens zijn zij de meest agressieve uilen t.o.v. nestbezoekers. Verder als scheervluchten hebben ze het gelukkig niet laten komen.

Het ringen van steenuilen tenslotte leverde de minste problemen op, daar zij allen laag broedden, het meest in knotwilgen.